

УДК 687.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/67-2-12>**Тетяна ПОПОВА,**

orcid.org/0000-0001-5952-0682

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри харчових технологій, легкої промисловості і дизайну
Української інженерно-педагогічної академії
(Харків, Україна) trpovauipa@gmail.com**Ксенія КУЗНЕЦОВА,**

orcid.org/0009-0003-4709-9239

студентка VI курсу факультету інноваційних технологій
Української інженерно-педагогічної академії
(Харків, Україна) ksyu.rainbow.941@gmail.com

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ БРИТАНСЬКОГО ДИЗАЙНЕРА ОДЯГУ АЛЕКСАНДРА МАККВІНА ЯК МАЙСТРА ШОКА І ЕПОТАЖУ

Стаття присвячена творчості британського дизайнера одягу Александра Макквіна, який відомий своїми експериментами з формами, кольорами та матеріалами. Також, стаття досліджує його внесок у модну індустрію, ключові тенденції його творчості та вплив його робіт на модну культуру та сприйняття естетики в одязі.

У статті описується творчість Макквіна як майстра шока і епатажу, який завжди створював неповторні образи, що привертали увагу глядачів. Він досліджував можливості текстури та структури в одязі, створюючи унікальні та вражаючі образи. Вперше були введені новаторські методи обробки тканин, що відображали авангардний підхід дизайнера до моди. Його роботи можна розглядати як справжні художні шедеври, що перетинають межі моди та мистецтва, вони відкривали нові можливості для інших модельєрів та творчих особистостей, надихаючи їх на створення нових та оригінальних образів.

Крім того, в статті розглядаються особливості колекцій одягу Александра Макквіна, які відобразили сучасні мистецькі, культурні та соціальні тенденції певного часу і залишили помітний слід у світі моди, серед яких: "Jack The Ripper Stalks His Victims" (1992 p.), "The Birds" (1995 p.), "Voss" (2001 p.), "The Dance of The Twisted Bull" (2002 p.), "Widows of culloden" (2006–2007 pp.), "La dame bleue" (2008 p.), "The horn of plenty" (2009–2010 pp.), "Plato's atlantis" (2010 p.), "Untitled" ("Angels and demons") (2010–2011 pp.).

Підкреслимо, що творіння дизайнера стали визнаними на міжнародному рівні, а його колекції були представлені на найбільших подіях модної індустрії, таких як Нью-Йоркський тиждень моди та Паризький тиждень моди.

Отже, у статті досліджується творча діяльність Александра Макквіна, його внесок у модну індустрію та вплив його робіт на модну культуру та сприйняття естетики в одязі. Він став справжнім візіонером в галузі дизайну, який встановив нові стандарти та тенденції в одязі.

Ключові слова: Александр Макквін, дизайнер, колекція, творчість, мода.

Tetiana POPOVA,

orcid.org/0000-0001-5952-0682

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Food Technologies, Light Industry and Design
Ukrainian Engineering Pedagogic Academy
(Kharkiv, Ukraine) trpovauipa@gmail.com**Ksenia KUZNETSOVA,**

orcid.org/0009-0003-4709-9239

student 6th year student at the Faculty of Innovative Technologies
Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy
(Kharkiv, Ukraine) ksyu.rainbow.941@gmail.com

THE CREATIVE ACTIVITY OF THE BRITISH CLOTHING DESIGNER ALEXANDER MCQUEEN AS A MASTER OF SHOCK AND OUTRAGE

The article is devoted to the work of the British fashion designer Alexander McQueen, who is known for his experiments with forms, colors and materials. Also, the article explores his contribution to the fashion industry, key trends in his work, and the impact of his work on fashion culture and the perception of aesthetics in clothing.

The article describes the work of McQueen as a master of shock and outrage, who always created unique images that attracted the attention of the audience. He explored the possibilities of texture and structure in clothing, creating unique and striking looks. Innovative methods of processing fabrics were introduced for the first time, reflecting the designer's avant-garde approach to fashion. His works can be considered as true artistic masterpieces, crossing the boundaries of fashion and art, they opened up new opportunities for other fashion designers and creative personalities, inspiring them to create new and original images.

In addition, the article examines the features of Alexander McQueen's clothing collections, which reflected the current artistic, cultural and social trends of a certain time and left a noticeable mark on the fashion world, including: "Jack The Ripper Stalks His Victims" (1992), "The Birds" (1995), "Voss" (2001), "The Dance of The Twisted Bull" (2002), "Widows of Culloden" (2006–2007), "La dame bleue" (2008), "The horn of plenty" (2009–2010), "Plato's atlantis" (2010), "Untitled" ("Angels and demons") (2010–2011).

Let's emphasize that the designer's creations have become internationally recognized, and his collections have been presented at the biggest events of the fashion industry, such as New York Fashion Week and Paris Fashion Week.

Therefore, the article explores the creative activity of Alexander McQueen, his contribution to the fashion industry and the influence of his works on fashion culture and the perception of aesthetics in clothing. He became a real visionary in the field of design, who set new standards and trends in clothing.

Key words: Alexander McQueen, designer, collection, creativity, fashion.

Постановка проблеми. Олександр Макквін в світі моди відомий своїми експериментами з формами, кольорами та матеріалами. Дуже цікавими також були його творчі ідеї та способи реалізації, що вплинуло на модну культуру та сприйняття естетики в одязі. З приводу цього, важливим є дослідження колекцій Макквіна, які відзначалися особливими експериментами з формами та матеріалами, а також використанням нестандартних технологій та неочікуваних елементів дизайну. Творіння дизайнера були визнані на міжнародному рівні, а його колекції були представлені на найбільших подіях модної індустрії, таких як Нью-Йоркський тиждень моди та Паризький тиждень моди (Казковий, 2023).

Отже, питання розгляду творчої діяльності британського дизайнера одягу Олександра Макквіна, як майстра шока і епотажу, та висвітлення впливу його робіт на тренди сучасної моди є актуальними і цінними для дослідження.

Аналіз досліджень. Творча складова діяльності Олександра Макквіна привертає увагу багатьох відомих людей з світу мистецтва та моди. Так, у 2017 році вийшла книга Ендрю Вілсона «Кров під шкірою», в якій висвітлено життя британського модельєра та показано його багатогранний творчий шлях. Крім того, діяльність дизайнера та його модного будинку представлена в документальному фільмі «Олександр МакКвін» (2018 р.), режисерів Пітера Еттедгі та Яни Бонхот, де демонструються рідкісні архівні відео, які дозволяють зануритись в світ одного з найбільш ексцентричних і сміливих дизайнерів. Крім того, багато елементів з колекцій Олександра Макквіна сьогодні можна знайти у музеях та виставках, які присвячені історії моди. Так, наприклад, у лондонському музеї Вікторії і Альберта було представлено ретроспективу робіт дизайнера Олександра Макквіна (Культовий, 2023).

Однак, вивченням діяльності дизайнера Олександра Макквіна в науковому світі не було достатньо висвітлено, що потребує глибокого дослідження і вивчення, оскільки надасть нові імпульси для розвитку сучасного модного мистецтва.

Мета статті – дослідити та проаналізувати творчу діяльність британського дизайнера одягу Олександра Макквіна, як майстра шока і епотажу. Зокрема, розглянути його внесок у модну індустрію, виокремити ключові тенденції його творчості, а також вивчити вплив його робіт на модну культуру та сприйняття естетики в одязі.

Виклад основного матеріалу. Відомо, що Олександр Макквін почав свою кар'єру у світі моди у 1990 році, коли був прийнятий на навчання до Центральної Світової школи дизайну. Родзинкою його професійності був оригінальний підхід до конструкції виробів та способів формотворення одягу. Макквін також працював у відомих модних домах, як Givenchy та Gucci, де його творчість також була високо оцінена.

У 1992 році Макквін представив свою першу колекцію під власним брендом Alexander McQueen. Зазначимо, що його роботи вражали нестандартними силуетами, вишуканістю та інноваційним використанням матеріалів. Він експериментував з формами та кольорами, що дозволяє йому створювати незвичайні та виразні колекції одягу. В результаті чого, він здобув визнання в якості дизайнера і став одним із найважливіших представників британської модної сцени.

Роботи Олександра Макквіна суспільством сприймаються як мистецькі та викликають обговорення в модному світі, оскільки його дизайнерські рішення вражають оригінальністю та нестандартністю. Так, Олександр Макквін завжди намагався розширити межі традиційного модного дизайну за рахунок використання в колекціях нетрадиційних матеріалів, складного крою, увагою

до дрібних деталей одягу та ставив сміливі експерименти зі стилем, формами й структурами, що спряло створенню образів, які вражали своєю проникливістю та глибиною і нагадували арт-інсталяції (Неприборкана, 2023).

Відзначимо, що талант дизайнера розкривався через використання у колекціях неочікуваних матеріалів та технік і надало йому статусу першовідкривача в галузі дизайну одягу. Він впроваджував концептуальні ідеї та сюрреалістичні елементи у свої роботи, створюючи унікальні образи, які привертати увагу шанувальників мистецтва та викликали обговорення в модній індустрії. Його внесок в світ моди полягає у тому, що він постійно спонукав спостерігачів та інших дизайнерів думати за межами звичайного та шукати нові шляхи в творчості.

Крім того, Александр Макквін створював одяг, який виражає сміливість і самовпевненість, відображає соціокультурні тенденції та важливі питання суспільства, висвічує протест та ангажованість, нагадуючи про важливість самовираження

через моду. Так, своєю творчістю він підтверджував те, що мода – це не тільки одяг, а й мова виразу, мистецтво самовираження та спосіб вразити світ.

Відомо, що результатом творчої діяльності Александра Макквіна є створення цікавих і унікальних колекцій одягу, які відобразили сучасні мистецькі, культурні та соціальні тенденції певного часу і залишили помітний слід у світі моди, серед яких:

– колекція одягу “Jack The Ripper Stalks His Victims” (1992 р.), відображає події, пов’язані з зловмисником Джеком-розправником, який діяв у Лондоні в кінці XIX ст. Так, з одного боку, колекція вражає оригінальністю, а з іншого, провокаційною та ексцентричною естетикою. Колекція виділилася унікальним підходом до моди та мистецтва, в якій Александр Макквін використовував неординарні тканини, фактури та кольори для жакетів, щоб відтворити атмосферу та настрій Лондона того часу; креативною рисою виробу була вшита плексигласова кишенька з людським волоссям усередині, на знак пам’яті про жертв маніяка (рис. 1);

– колекція одягу “The Birds” (1995 р.), в якій дизайнер використовував образи птахів та природничі мотиви для створення унікальної та надзвичайно креативної арт-проекції в одязі. Він експериментував з фактурою та кольорами, створюючи вражаючу гру відтінків та текстур; використовував чучела різних пернатих птахів для підкреслення та доповнення кожного образу.

Одяг з цієї колекції нагадував справжні шедеври мистецтва, що приголомшило весь світ своєю красою та нестандартністю рішення (рис. 2);

– колекція “Voss” (2001 р.), в якій Макквін використав елементи сюрреалізму, що додало показу арт-характер. Так, креативним рішенням став показ моделей за скляною стіною, де моделі нервово переміщалися по скляній кімнаті та створювали враження пацієнтів божевільного будинку. В колекції Макквін використовував незвичайні тканини, текстильні комбінації та нестандартні елементи оздоблення, що додало одягу особливу оригінальність, роблячи акцент на важливості експериментів та творчості в моді (рис. 3);

– колекція одягу “The Dance of The Twisted Bull” (2002 р.) була визнана однією з найвиразніших та провокаційних у кар’єрі Александра Макквіна, підкреслюючи його майстерність

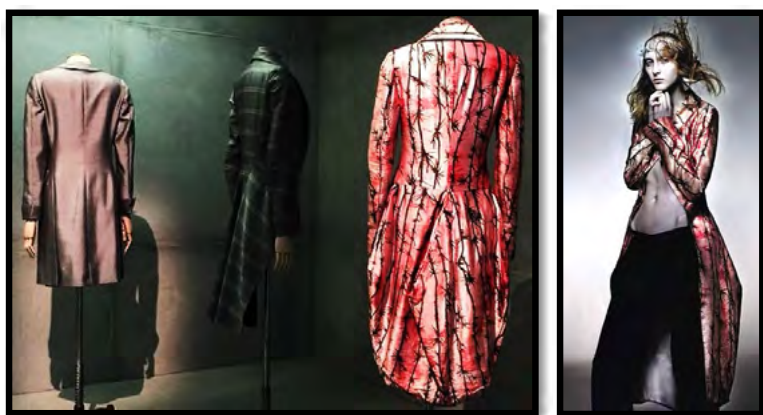

Рис. 1. Колекція “Jack The Ripper Stalks His Victims”, 1992 р.

Рис. 2. Колекція “The Birds”, весна-літо 1995 р.

Рис. 3. Колекція “Voss”, весна-літо 2001 р.

та унікальний підхід до моди. Дизайнер використовував незвичайні тканини та матеріали, вражаючі геометричні форми, витончену вишивку та складні деталі, щоб створити враження танцюючого, пере-

крученого бика, відображаючи дух руху та енергії. Макквін вдало поєднав у своїх роботах вишуканість та провокаційність, створивши моделі, які вразили своєю сміливістю та неповторністю;

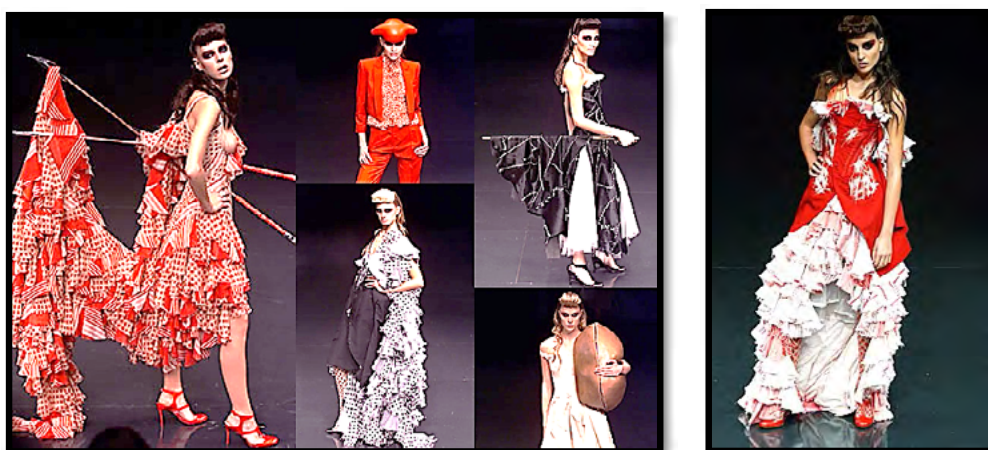

Рис. 4. Колекція “The Dance of The Twisted Bull”, весна-літо 2002 р.

Рис. 5. Колекція “Deliverance”, весна-літо 2004 р.

– колекція одягу “Deliverance” (2004 р.) тлумачиться як «Визволення», що вражала своєю сміливістю та елегантністю, відтворює концепцію відчуття свободи та визволення через моду. Александр Макквін показав, що треба просто танцювати, забути про усі проблеми та просто віддатися пориву.

У цій колекції дизайнер вдало поєднав елементи різних епох та стилів, створивши унікальні сукні; використав різні тканини, візерунки, бісер та оздоблювальні елементи, що надало кожній моделі індивідуальний характер, невагомість та летючість. Колекція вражала сексуальністю та відчуттям свободи, експресивністю та глибиною емоцій, які вкладалися в кожен наряд (рис. 5);

– колекція одягу “Widows of culloden” (2006–2007 рр.), назва якої посилається на події після битви при Каллодені в Шотландії, що стали

символом горя та втрати; вражає містичною та меланхолійною ауру, вишуканістю та глибоким почуттям стилю.

У цій колекції Макквін використовував темні та глибокі відтінки, щоб створити атмосферу таємничості та драми. Використання важких тканин та вишуканих деталей підкреслювало міцний образ жінок, які пережили трагічні події. Колекція відзначилася своєрідним поєднанням елегантності та сумної естетики (рис. 6);

– колекція одягу “La dame bleue” (2008 р.), що перекладається як «Синя леді», натякає на використання синього кольору та елегантного стилю. Колекція “La dame bleue” Дизайнер вдало поєднав різні відтінки синього, пур’я та використовував їх для створення елегантних та витончених образів. Макквін віддавав велику увагу деталям та тка-

нинам, надаючи кожному образу виразного характеру. Колекція відзначалася жіночністю, загадковістю та вишуканістю кожного образу (рис. 7);

– “The Girl Who Lived in the Tree” (2008 р.), назва якої перекладається як «Дівчина, яка жила на дереві» має магічну ауру, яка може натякати на казковий та екзотичний характер цієї колекції. В колекції можна було побачити використання природних елементів та натуральних матеріалів, що надало образам органічність та екологічну врівноваженість. Макквін вдало вплітав в одяг елементи рослинності та структури, надаючи кожному наряду особливий шарм, що показувало його здатність трансформувати природу в моду та створювати образи, що зберігають загадковий дотик (рис. 8);

Рис. 6. Колекція “Widows of culloden”, осінь-зима 2006–2007 рр.

Рис. 7. Колекція “La dame bleue”, весна-літо 2008 р.

Рис. 8. Колекція “The Girl Who Lived in the Tree”, осінь-зима 2008 р.

– колекція одягу “The horn of plenty” (2009–2010 рр.), концепція якої базувалася на темі розкішного та розмаїтого багатства. Дизайнер використовував різні елементи та мотиви, щоб створити враження великого асортименту та розкішності, експериментував з формами та тканинами, яскравими кольорами та нестандарт-

ними кроями, декорував деталі вишивкою ручної роботи, аплікаціями, вживав природні матеріали та елементи природи, що підкреслювало екологічну спрямованість дизайнера.

Колекція була визнана у модному середовищі як витвір мистецтва, який відображає багатство та різноманіття моди того часу (рис. 9);

Рис. 9. Колекція “The horn of plenty”, осінь-зима 2009–2010 рр.

– колекція одягу “Plato’s atlantis” (2010 р.) натхненна ідеєю острова Атлантида, що затонув, описаного в діалогах Платона, яка акцентує увагу на тому, що люди походять від інопланетних створінь. Колекція включала нестандартні силуети, унікальні принти та незвичайні кольори; а також були використані сміливі геометричні форми та інноваційні технічні рішення, що зробило цю колекцію яскравим прикладом художньої моди. Колекція “Plato’s Atlantis” представила оригіналь-

ний погляд на моду, поєднуючи в собі футуристичні елементи з міфічними мотивами (рис. 10).

– колекція одягу “Untitled” (“Angels and demons”) (2010–2011 рр.), назва якої натякає на таємничість та конфлікт протилежностей, поєднувала містику та елегантність. Дизайнер використовував контраст між світлом та темрявою, небесними та адськими відтінками для створення образів, що вражали своєю драматичністю та вишуканістю; експериментував зі структурами,

Рис. 10. Колекція “Plato’s atlantis”, весна-літо 2010 р.

Рис. 11. Колекція “Untitled” (“Angels and demons”), осінь-зима 2010–2011 рр.

використовуючи шаровість та об’ємність, щоб додати глибину кожному образу.

Колекція була останньою в житті Александра Макквіна поглибила його репутацію як дизайнера, що вміє поєднувати естетичність та концептуальність, відобразила його талант у створенні одягу, що вражає та залишає слід у серцях шанувальників моди (рис. 11) (Неприборкана, 2023; Олександр, 2023).

Отже, кожна колекція Александра Макквіна має свою унікальну концепцію та власну ауру. Він експериментує з кольорами, тканинами та деталями, щоб створити моду, що залишило невимірний слід в історії та підкреслило його статус видатного дизайнера.

Усі колекції дизайнера є доказом того, що стиль може бути вираженням творчого бачення та власної неповторності. Його внесок у світ моди залишається невід’ємним та надихає інших дизайнерів на творчість та експерименти.

Висновки. Таким чином, Александр Макквін вніс значний внесок у світову моду не лише через самі його творіння, але й через його відкритість до новаторських підходів, співпрацю з іншими творчими особистостями, що зробило його цінним членом глобальної модної спільноти. Він відкривав нові можливості для розмови та діалогу за допомогою одягу, поєднуючи елементи шоку та епатажу, перетинаючи межі моди та мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Культовий дизайнер Олександр Макквін. URL: <https://suspilne.media/149127-kultovij-dizajner-aleksandr-makkvin-u-dokumentalnomu-filmi-na-ua-kultura/> (дата звернення: 23.09.2023).
2. Казковий морок дизайнера Олександра Макквіна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-46474221> (дата звернення: 23.09.2023).
3. Неприборкана краса: шедеври Олександра Макквіна. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/multimedia/2015/02/150209_gallery_savage_beauty_it (дата звернення: 23.09.2023).
4. Олександр Маккуїн та його казкові колекції. Трагедії, яких він не пережив. URL: <https://cesaarean.ru/uk/the-hospital/li-makkuin-aleksandr-makkuin-i-ego-skazochnye-kollekcii-tragedii/> (дата звернення: 23.09.2023).

REFERENCES

1. Kultovyi dyzainer Aleksandr Makkvin. (2023, September 23). [Cult designer Alexander McQueen]. URL: <https://suspilne.media/149127-kultovij-dizajner-aleksandr-makkvin-u-dokumentalnomu-filmi-na-ua-kultura/> [in Ukrainian]
2. Kazkovi morok dyzainera Aleksandra Makkvina. (2023, September 23). [The fabulous darkness of designer Alexander McQueen]. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/vert-cul-46474221> [in Ukrainian]
3. Netryborkana краса: shedevry Aleksandra Makkvina. (2023, September 23). [Untamed Beauty: Alexander McQueen's Masterpieces]. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/multimedia/2015/02/150209_gallery_savage_beauty_it [in Ukrainian]
4. Oleksandr Makkuin ta yoho kazkovi kolektsii. Tragedii, yakykh vin ne perezhyv. (2023, September 23). [Alexander McQueen and his fabulous collections]. URL: <https://cesaarean.ru/uk/the-hospital/li-makkuin-aleksandr-makkuin-i-ego-skazochnye-kollekcii-tragedii/> [in Ukrainian]